

Opettajan ohje

Vaalijulisteet historian lähteinä: Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen julisteita 1907-1908

Oppimateriaali yläkouluun ja lukioon: historia

Vaalijulisteet historian lähteinä: Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen julisteita 1907-1908

1900-luvun alussa sosialismin aatteesta intoutuneet sanansaattajat ja agitaattorit veivät sanomaansa vähän (jos ollenkaan) koulunpenkkejä kuluttaneen kansanosan pariin. Sanansaattajien ja agitaattoreiden tavoitteena oli herätellä köyhää kansanosaa toimimaan oman asemansa parantamiseksi.

Valtaosa kansasta eli niukkuudessa 1900-luvun alussa. Tällä köyhälistöksi kutsutulla kansanosalla ei ollut aluksi mahdollisuuksia vaikuttamiseen virallisia väyliä pitkin valtakunnan politiikkaan tai paikalliseen politiikkaan. Heillä ei myöskään usein ollut varaa kouluttautumisen kautta nostaa sosiaalista ja taloudellista asemaansa. Suurin osa köyhälistöstä oli teollisuustyöläisiä ja maaseudun maatyöläisiä.

Eduskuntauudistuksen myötä tilanne muuttui jo parempaan suuntaan: vuoden 1907 eduskuntavaaleissa kaikilla täysi-ikäisillä oli mahdollisuus äänestää, asettua ehdolle ja vaikuttaa yhteisten asioiden järjestämiseen valtakunnan politiikassa. Vuonna 1899 perustettu Suomen Työväenpuolue (vuodesta 1903 lähtien Suomen Sosialidemokraattinen Puolue) tavoitteli erityisesti tämän "köyhälistön" ääniä.

Tämä historian opetukseen laadittu oppimateriaali tutustuttaa, miten sosialismin aatteen leviäminen Suomessa 1900-luvun alussa vaikutti tuon ajan vaalijulisteisiin ja niiden propagandaan. Oppimateriaalin on laatinut Finna.fi ja Työväen Arkisto. Oppimateriaalin tehtävissä oppija pääsee tutustumaan kahteen Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen julisteeseen ja sitä kautta puolueen politiikkaan vuosilta 1907 ja 1908. Vaalijulisteet ovat oiva aineisto medialukutaidon opetukseen. Propagandatuotteina ne toimivat hyvänä esimerkkinä siitä, miten vaalijulisteilla voidaan vaikuttaa mielialoihin ja mielipiteisiin.

Oppimateriaalin kohderyhmä ja tavoite

Oppimateriaali on suunnattu perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 historian ja lukion historian opetukseen.

Oppimateriaali tukee perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 historian oppiaineen seuraavia sisältöalueita:

- S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys
- S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Lukion historian oppiaineessa oppimateriaali sopii erityisesti seuraaviin kursseihin:

- HI1 Ihminen, ympäristö ja historia
- HI3 Itsenäisen Suomen historia

Oppimateriaalin tehtävien tavoitteissa on hyödynnetty voimassa olevan valtakunnallisen opetussuunnitelman (POPS2014) ja lukion opetussuunnitelman (LOPS2019) opetuksen tavoitteita ja tehtäviä. Oppimateriaalin tehtävien tavoitteena on

- tutustuttaa oppija Suomen Sosiaalidemokraattisen Puolueen varhaisiin vaalijulisteisiin ja puolueen politiikkaan 1900-luvun alussa,
- harjaannuttaa oppijaa käyttämään vaalijulisteita historiallisena lähteenä ja arvioimaan ja tulkitsemaan niiden luotettavuutta lähdekriittisesti,
- ohjata oppijaa ymmärtämään ja tunnistamaan vaalijulisteissa käytettyä propagandaa,
- vahvistaa oppijan kykyä analysoida menneisyyden toimijoiden tarkoitusperiä tuottamilleen lähteille.

Oppimateriaalin sisältö

Oppimateriaali koostuu tästä Opettajan ohjeesta, jonka yhteydestä löydät myös tehtävien vastaukset. Lisäksi oppimateriaaliin kuuluu erillinen oppijoille jaettava tehtävätiedosto. Tehtävät on suunniteltu antamaan ideoita siihen, kuinka voidaan tulkita ja analysoida vaalijulisteita historian opetuksessa. Aihetta voi lähestyä valitsemalla tehtävistä yhden tai molemmat. Tehtävät voi tehdä yksilö-, pari- tai ryhmätehtävinä. Muokkaa tehtäväideoita eri oppiasteisiin ja oppiaineisiin haluamallasi tavalla. Huomioithan, että vaalijulisteet on lisensoitu CC-lisenssillä CC BY-NC-ND 4.0., eli kuvaa saa jakaa, levittää ja näyttää. Ethän kuitenkaan muokkaa aineistoja. Nimeä aina aineiston lähde ja tekijä.

Oppimateriaalin tehtävien vastaukset

Tehtävä 1

- a) Aineisto on vaalijuliste.
- b) 1908
- c) Sosialidemokraattisen puolueen.
- d) Köyhälistölle, eli työväelle.
- e) Porvarit.
- f) Suomen köyhälistön tulisi äänestää sosiaalidemokraatteja, jotta ”kukkarovalta kaatuisi”.
- g) Tekstissä todetaan, että Sosiaalidemokraatit ovat ainoa puolue, joka ajaa köyhälistön etuja. Tekstissä ja koko vaalijulisteessa näkyy ajalla tyypilliset yhteiskunnan ristiriidat ja kahtiajakoisuus porvariston ja työväen keskuudessa. Teksti ottaa kantaa myös pappien etuoikeuksiin. Mikäli köyhälistön jäsen äänestäisi riistäjiä, tulisi heille palkanalennuksia, torpparihäätöjä ja hankaluuksia poliisin kanssa.
- h) Vetoamalla tunteisiin, vastakkainasettelulla, selkeän yksinkertaisella viestillä ja vastapuolen mustamaalaamisella.

- i) Vaalijuliste pyrkii vaikuttamaan perinteisin propagandan keinoin: pyrkii vaikuttamaan kuulijaansa ja muokkaamaan tämän ajattelua ja toimintaa puolueen haluamaan suuntaan. Vaalijuliste luo mielikuvia, vastakkainasettelua ja kärjistettyä kuvaa vastapuolesta.

Tehtävä 2

- a) 1907
- b) Sosialidemokraattisen puolueen.
- c) Työväen edustajille.
- d) Innostaa ja houkuttaa äänestäjiä äänestämään puoluetta. ”Sosiaalidemokraattinen puolue on kansanpuolue”. Vastapuolta syytetään murhaajiksi, ryöstöjen toimeenpanijoiksi ja lupausten pettäjiksi.
- e)
1. Kuvassa Venäjän keisari, ministerineuvoston jäseniä ja suomalaisen puolueen kansanedustaja Danielson-Kalmari (ent. johtaja).
  2. Myöntöväisyysslinjaiset ja perustuslailliset ovat keskustelemassa Venäjän keisarin kanssa Suomen uuden hallituksen kokoonpanosta eduskuntavaalien alla.
  3. Pilakuva kuvaa Suomen poliittisten puolueiden olevan Venäjälle myötämielisiä. Niin myötämieliset kuin perustuslailliset. Suomalainen puolue haluaa esittäytyä julkisesti leijonana, Suomen autonomian puolustajana, mutta puolueen johtohahmo Danielson-Kalmari onkin polvillaan Venäjän keisarin edessä. Suomalainen puolue oli myöntöväisyysslinjan puolue.
- f) Vetoamalla tunteisiin, vastakkainasettelulla, selkeän yksinkertaisella viestillä ja vastapuolen mustamaalaamisella.
- g) Vaalijuliste pyrkii vaikuttamaan perinteisin propagandan keinoin: pyrkii vaikuttamaan kuulijaansa ja muokkaamaan tämän ajattelua ja toimintaa puolueen haluamaan suuntaan. Vaalijuliste luo mielikuvia, vastakkainasettelua ja kärjistettyä kuvaa vastapuolesta.

Lisämateriaalia opetuksen tueksi

Oppimateriaali perustuu Finna Luokkahuoneesta löytyvään Työväen Arkiston tuottamaan aineistopakettiin, joka käsittelee sosialismin aatteen levitystyötä ja vaalijulisteiden propagandaa. Tähän oppimateriaaliin on valittu esimerkinomaisesti muutamia valokuvia tästä aineistopakettista havainnollistamaan, kuinka kulttuuriperintöaineistoja voi hyödyntää osana historian opetusta.

Voit halutessasi tutustua ”Sosialismin aatteen levitystyö ja vaalijulisteiden propaganda” -aineistopakettiin yhdessä opiskelijoiden kanssa osoitteessa www.finna.fi/luokkahuone.